

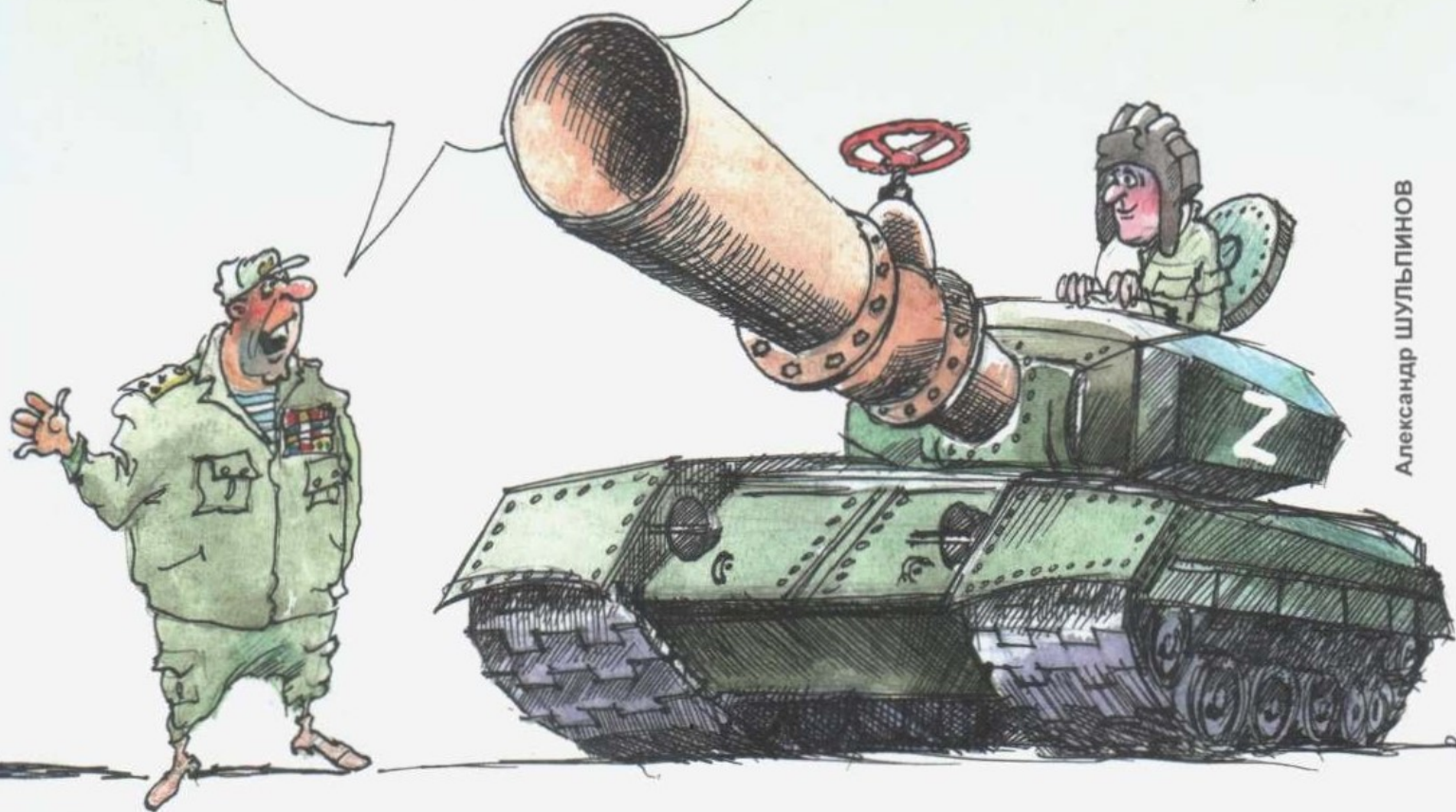
ЧАЯН

САТИРА ҺӘМ ЮМОР ЖУРНАЛЫ ИЮНЬ * 2022 * КАЗАН

6

Ә бездә
мондый корал да
бар!

Александр ШУЛЬПИНОВ

Александр ГАЛИЧ

ДӘШМИ КАЛУ, КАТЫЙЛЬЛЕККӘ БАРУ...

*Берни кырмый, тик тә тормый
Бюджеттагы кайбер оешма...
Сорыкортлар кебек корта,
Миллилекне тормышта.*

Алмаз ХӘМЗИН

Өлкәннәр чутында без күптән,
Балачак еракта, ул үткән...
Әкияти хәзинә эзләүгә
Омтылыш сүрелгән күзләрдә...

Эсселек бөркегән чүлләрдә,
Салкынлык саркыган жирләрдә,
Казыну – файдасыз мәрәкә,
Эндәшми калуда – бәрәкәт...

Дәшми кал, баерсың, этләшмә,
Йом күзең, эндәшмә, эндәшмә!
Тыңлама ярсыган йөрәкне
Акылга ышанма, кирәкми...

Чыдадык, гел телне тешләдек...
Карышмый, ә хуплап дәшмәдек,
Кемнәрдер шаулады, даулады...
Киттеләр бу жирдән аннары.

Юлы бер югалып калмауның,
Кәнафи, түрәлек яулауның,
Дәшми түз, сүзләрдән күбенче,
Берзаман булырсың беренче!!

Ә инде ирешкәч максатка
Укшыта һәртөрле сафсата;
Мең тапкыр расланган, чын әгәр, –
Эндәшмәү – алтынга бәрәбәр!..

Башкалар кычкырсын буылып,
Рәнжештән, ачлыктан ачынып!
Үзгәләр дуласын, шашынып!..
Ә син тор бер читтә, кашынып...

Бик ансат үрелү калачка,
Бик жиңел әверелү палачка...
Ни кирәк тормыштан, шуны ал,
Дәшми кал, дәшми кал, дәшми кал...

ЧАМА

...Алдаш, якин дусларыңа ит хыянәт,
Фәхештә чик рәхәт уңда-сулда;
Килер кыямәт, тотарсың җавап...
Аңла, анысы бит әле аның соңра...

Рөстәм ЗАРИПОВ тәрҗемәсе.

Александр АЛЁШИН

ШОМБАЙ болай диде...

Хөрмәтле Чаян! Минем бер-кайчан да «Евровидение»гә исем китмәде. Тик шулай да ул җырлаучы кыланчыклар җыенында сирәк кенә булса да сәләтле шәхесләр очрап куйгалый иде. Ә соңгы шоу, минемчә,

кайчандыр популяр булган конкурсның дәрәжәсен бөтенләй юкка чыгарды. Оештыручылар, тамашачыларның биргән тавышларын әвеш-түеш китереп, жиңүне тавышсыз Украина рэперларына тапшырды. Бу инде «Евровидение»нең җыр бәйгесеннән сәяси конкурска әверелгән күрсәтте...

Е. СИТДЫКОВА

ЯШЕЛ ҮЗӘН

– Хәтта сәхнәгә Зеленский чыгып, рояльдә уйнап күрсәтсә дә, Украина барыбер жиңгән булыр иде... – диде Шомбай ага, укучыбызның хатын укып чыккач.

АВЫЗЫН ЯПТЫ

Аннан урлап, моннан «сугып»
Яшәүче Михәйләгә,
Юлда туры килгәч, шулай,
Участковый бәйләнә:

– Күпме шулай көн итәрсен,
Урлашып, йә тузынып.
Кешелеккә файдаң кая?
Тәмам беттең узынып!..

Жавап өчен кесәсенә
Керәме соң Михәйлә?! –
Эшсез яшәп тел шомарткан –
Һәр сүзендә «мең хәйлә».

Әйтеп бирде ул елмаеп:
– Кү-үп минем сиңа файдам!
– Минем кебекләр булмаса,
Эш табар идең кайдан?!

Александр ШУЛЬПИНОВ

Командиры – солдатка:

- Син теге дөньяның барлыгына ышанасыңмы?
- Юк.
- Ышанмасаң, шул: бер ай элек, ял алып, бабаңны жирләп килгән идең. Менә шул бабаң сине күрше бұлмәдә көтеп утыра.

Сергей АНДРИАНОВ

АКЧАЛАР БАКУАСЫНДА

Акча ярдәмендә бөтен мәсьәләләрне дә хәл итеп буламы? Кызыклы сорау, әлбәттә. Акча эчендә йөзүчеләр яшьлекне дә, сәламәтлекне дә аңа сатып алып булмаганны яхшы беләләр. Ә кесәләрендә жил уйнап торганнар исә нәни генә запас барлыкка килүнең дә тормышны сизелерлек җиңеләйткәнән тоялар. Ләкин шул ук вакытта тегеләре дә, болары да акчаның мәсьәләләрне хәл итеп кенә калмый, ә яңа мәсьәләләр тудыра дигән уртак фикердә тора. Бигрәк тә ул ялган акча булса.

"Приколлар банкы" билетлары – чын акча кыяфәтендә ясалган купюралар нәкъ шундый проблема тудырдылар. Башта алар коллекционерлар өчен чыгарылган булсалар, бик тиз аның мөмкинлекләрен төрле мошениклар да сизеп алды.

Чаллы кибетендә ир кеше сатучыга биш меңлек шундый ялган купюра сузган. Сдачасын алып, җиңел сулап куярга өлгергән генә, ләкин иртәрәк – ишек янында аны полицейскийлар эләктереп алган. "Прикол" остасына карата "мошеничество" статьясы буенча җинаять эше кузгатканнар.

Әгәр сәүдә хезмәткәрләре акча төрлеләгендә нәрсәдер аңлый башлаганнар икән, өлкән яшьтәге кешеләр өчен бу катлаулы нәрсә. Күптән түгел шул ук Чаллыда 89 яшьлек әбәкәйне үзенә тиеш 12 меңлек түләү белән шатландырганнар. Аның янына таныш булмаган хатын килеп, үзенә акча китерүе турында хәбәр иткән. Беркатлы карчык кунакны түргә чакырган, тегесе 15 мең сум биргән дә, сдача сораган. Кулына 3 мең сум керткән карак хатын шунда ук табанын ялтыраткан...

Алдауга килгәндә, моны чит кешеләр генә түгел, якин туганнар да бик оста эшли икән. Казанда яшәүче бер ханым шундый хәлгә дучар булган. Үзенә озак вакытлар фатирында жыеп барган өч мең долларның кәгазь кисәкләренә әйләнүен күргәч, ул полициягә мөрәҗҗәгать иткән. Тиздән каракның үзенә акча уеннары сөюче ире икәнә ачыкланган.

Акчага кызыгу иң ышанычлы булып саналган банк хезмәткәрләрен дә читләтеп үтми икән. Казандагы "Открытие" банкы бүлекчәсе җитәкчесе шулай ук чын акчаны "прикол билетларына" алыштырып, юкка чыгарга тырышып караган. Банкирның аппетитлары киң колачлы булып чыккан – ревизия вакытында банкта 230 миллион сум чын акча җитмәгәнә ачыкланган. Бу эшнең ахырын көтелмәгән дип әйтеп булмый – суд карары белән егеткә 6,5 елга ирек белән хушлашырга туры килгән...

Шунысы кызык: хәтта банкоматлар да ялган акчаны чынынан аера алмый. "Приколлар банкы" билетлары кайбер терминалларның программаларына караганда, ешрак яңартылып тора. Нәхәлдә, аларның дүрттән бере ялган кәгазьләренә рәхәтләнеп йотып тора. Мондый купюраларның чиксез саны аркасында Центробанк "Приколлар Банкы" белән даими көрәш алып бара, ләкин фәйдасыз. Акча сувенир продукциясе җитештерү һәм саклауга каршы җаваплылык кертү турында закон проекты да тәкъдим итеп карадылар, әмма моны артык чара дип санадылар һәм "фантик"ларга тимәделәр. Закон буенча алар ялган акча булып саналмый, чөнки анда "түләү чарасы булып саналмый" дип язылган.

Хәзер ялган акча һәр почмакта сатыла. Рәсми рәвештә, закон буенча. Җитештерүчеләр бастырып ята, сәүдәгәрләр сата, кулланучылар файдалана – һәркемнең бозыклыгы йә намусы кушканча...

Людмила САФИУЛЛИНА

Вячеслав ШИЛОВ

Валерий ТАРАСЕНКО

БУЛДЫРАЛМЫЙОВТАН БУЛДЫРГАНОВКА КҮЧҮ...

Рәссам Булдыралмыйовның фатирын та-
лаганнар. Караклар икәү булган. Аларны оч-
раклы рәвештә өйләреннән ерак түгел жирдә
Булдыралмыйов үзе очраткан. Ашыга-ашыга
ике ир-ат алагам зур букчаларын шул тирәдә
көтөп торган машинага төйиләр иде.

“Ял итәргә ашыгучылар, ахрысы, болар”, –
дип көнләшебрәк уйлап куйды рәссам.

Каян белсен инде ул аларның үз өеннән
шундый кыйммәтле әйберләр ташыганын.

– Каракларның чырайларын хәтерегездә
калдыргансыздыр бәлки – рәссамнар бит
алар бу нәрсәгә бик оста, – диделәр аңа бу
эшне тикшерүче полиция хезмәткәрләре,
Булдыралмыйов аларга гариза язып килгәч. –
Кыен эш булмас, портретларын ясап бир-
сәгез...

– Юк, әлбәттә, – дип ышандырып әйтте
Булдыралмыйов.

Икенче көнне үк ул полиция бүлегенә “ял
итәргә баручыларның” ике портретын ясап
китерде.

– Аңламадым... – диде аптырап тикшерү-
че, рәссамның алып килгәннәренә озак кына
карап. – Монда бит ниндидер квадратлар,
почмаклар, түгәрәкләр...

– Мин шулай күрәм! Бу минем ижади
ысулым һәм сәнгати күзаллавым...

– Анысы шулайдыр... Ләкин сезне кыер-
сыткан әлеге жаннарны үзләренә охшатып
ясарга кирәк иде бит, болай итеп түгел... –
тикшерүче рәсемнәрне Булдыралмыйовның
алдына этеп куйды.

Рәссам атна бие мастерскоеннан чык-
мыйча ясый, ерта-ерта озак тырышты...

Ниһаять атна ахырында тикшерүченең
өстәленә яңа портретлар ятты.

– Тере кебек күренәләр! – дип очынып
куйды теге. – Болар бит безнең элеккеге та-
нышларыбыз – Кысык белән Кимерчәк! Әле
генә иреккә чыккан иделәр, яңадан иске
гадәтләренә керешкәннәр! Тотабыз, ябабыз.
Ә сезгә ярдәмгез өчен зур рәхмәт. Чүтеки
сәнгать – бөек нәрсә!

Озакламый Булдыралмыйовка урланган
бөтен әберләрен кайтарып бирделәр. Ярты
елдан соң аның шәхси күргәзмәсе ачылды.
Сәнгәтенә мәкиббәннәр Булдыралмыйовта
яңалык күрәп шаккаттылар – монда инде
квадратлар, почмаклар, түгәрәкләр юк иде.
Күргәзмә залында еш кына: “Булдырганов!”
дигән тантаналы яңгырашлар кабатланып
торды. Бик күркәм урында “Жинаять һәм
жәза” дигән триптих эленгән иде. Беренче
полотнода рәссам Кысык белән Кимерчәкне
чукмар тоттырып сурәтләгән, икенчесендә –
үзен һәм тикшерүчене, өченчесендә Кысык,
Кимерчәк артык ерак булмаган жиргә озаты-
ла торган күренеш...

Күргәзмә зур уңыш қазанды. Тамашачы-
лар һәм тәнқыйтьчеләр рәссамның үз ижа-
тындагы яңа этап ачылышын бик югары бәя-
ләделәр.

Анастасия ВАСИЛЬЕВА

Вячеслав ШИЛОВ

ИШӘК НИЧЕК ЙӨРИ?

Затлы аргамакка атланган морза юлда ишәккә атланып барган картны очраткан.

– Ишәк ничек йөри? – дип сораган морза.

Карт, уйлап тормыйча гына:

– Ат өстендә, – дип җавап биргән.

КЕМГӘ НИЧЕК

Бай һәм укымышлы кешедән сораганнар:

– Сез менә төрле акыллы китаплар укыгансыз, киңәш итегезче, кайсы вакытта ашау яхшырак? Табиблар, профессорлар бу турыда нәрсә уйлый?

– Мин моны бернинди профессорларсыз әйтә алам. Бай кешегә теләгән чагында ашарга кирәк, ә ярлыга – кесәсендә акча булганда.

ТУРЫ ТЕМЛЕ АХИРӘТ

Байның хатыны авырып киткәч, ахирәте аның хәлен белергә килгән.

– Кай төшең авырта, жаным? – дип сораган ул.

– Ямьсез урыныма сызлавык чыкты, – дип зарланган бай хатыны.

– Йөзендә андый нәрсә күрмим! – дип гаҗәпләнгән ахирәте.

ТАТЛЫ ТЕМЛЕ ЯЛАГАЙ

Берзаман бай хезмәтчеләрән җыйган һәм аларга мондый сорау биргән:

– Әйттегезче, нигә минем корсагым шундый зур икән?

Хезмәтчеләр баш вата башлаганнар: бәлки тумыштандыр, ә бәлки берәр авырудандыр... Җавапларның берсе дә байга ошамаган.

Алар арасында бер ялагай булган. Ул болай дигән:

– Бай әфәнде, сезнең акылыгыз бик күп бит. Вакыт узду белән, ул башка сыймый башлый һәм корсакка шуып төшә. Ул шуңа зурая да инде.

БӘХЕТКӘ ЧЫДЫЙ АЛМАГАН

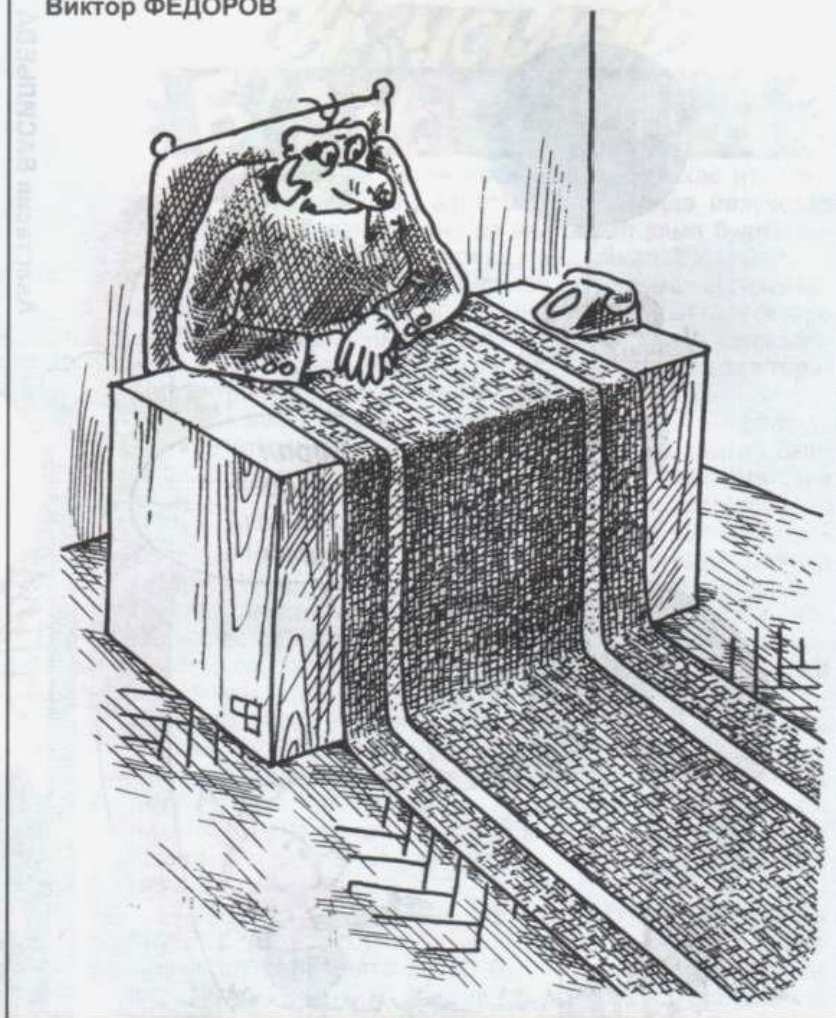
Бер егет өйләнгән. Яшь килең берәз яшәгән дә качып киткән. Яшь ирдән сорыйлар икән:

– Хатының нигә китте соң?

– Бәхетле тормышка түзә алмады. Таңнан торып сыер саварга кирәк түгел, малларны көтүгә куасы юк, тавыкларга җим бирәсе юк... Казан янында тирләп-пешеп ашарга әзерләргә дә кирәкми – рәхәтләнеп яшә генә. Бәхеткә чыдый алмады хатын.

Өенә барып карасалар – ихатасы буп-буш, ә үзе фәкыйрь икән.

Виктор ФЁДОРОВ

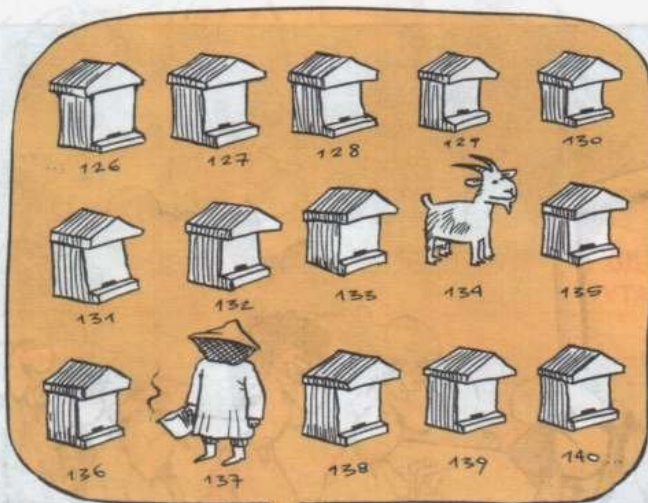
Валерий ТАРАСЕНКО

Вячеслав ШИЛОВ

Максим СМАГИН

ЖИР АСТЫННАН ХЭЗИНЭ

Казанда «Метроэлектротранс» предприятие-сенең ике хезмәткәре хөкем ителгән. Баш инженер һәм жир өсте транспорты буенча энергетика хезмәте башлыгы буш вақытларында криптовалюта табу белән шөгыльләнү өчен үз предприятиеләреннән... электр энергиясе урлаганнар. Бу эшне башкару өчен энергия күп китә, шуңа күрә жиһазларын алар оешмаларының трансформатор подстанциясендә урнаштырганнар. «Бизнесменнар» өч айдан элэккәннәр. Хәтта шушы кыска вакыт эчендә генә алар метро хужалыгына 600 мең сум зыян китерергә өлгергәннәр. «Майнер»ларның күпме биоткин эшләгәннәре билгеле түгел, ә тиеш срокны суд билгеләячәк.

ЧӘЧӘК БҮЛӘК ИТӘМ...

Чистайда яшәүче берәү, сайт аша букетка заказ биргән чакта, программадагы бәяләрне үзгәртү жаен тапкан. Мәсәлән, 40 мең сум торган чәчәк бәйләмә өчен 5 сум ғына түләргә була икән. Саклык һәм тыйнаклык турында онытып, егет бөтенләй башын югалткан. Кыска ғына вакыт эчендә сайт аша һәрберсе өчен 3-5 сум түләп, ул 79 букет сатып алган. Чәчәкләрне ул әнисенә, туганнарына, дусларына бүләк иткән, ә кайберләрен саткан. Үткен егетнең эшчәнлегә аркасында сайт хужасы өч миллион сум югалткан.

ЯЛГАН МӘХӘББӘТ

Бер Чаллы егете танышулар сайтында бәхетен сынап карамакчы булган. Берникадәр вакыттан аңа бер кыз исемненән ялгыз бай ханымнарның күңелен күрергә чакыру килгән – түләү өчен, әлбәттә. Сөю хезмәте күрсәтүчеләр җәмгыятенә әгъза булып кергән өчен яш иргә 12 мең сум түләргә туры килгән. Чираттагы түләү беренче күрешү өчен затлы бүлмә алып торырга киткән. Бары тик татлы күрешү барып чыкмагач кына, түләүле мәхәббәт әһеле алданын аңлап, полициягә юл тоткан.

КЫЙММӨТЛЕ ВАКАНСИЯ

Түбән Камада яшәүче ир кеше эш эзләү сайтында үзенә туры килгән машина йөртүче урыны тапкан. Телефоннан эш бирүче белән очрашу турында сөйләшкән. Аңа офисның адресын җибәргәннәр, һәм юлда сок һәм сигарет сатып алуын үтенгәннәр. Тиешле урынга барган арада, булачак машина йөртүчегә тагын шалтыратканнар һәм берничә мобиль телефонга, чекларын үзәндә калдырып, акча салырга кушканнар. Ир кеше эш бирүчегә барлыгы 27 мең сум күчкән. Ә сөйләшкән урынга барып җиткәч, анда бернинди дә офис тапмаган.

Рөстәм ЗАРИПОВ

Тукай туган көнөдәге митингта каләмдашлар тарафыннан әйтәсе килеп әйтелгән өндәмәләр:

• Ахмаклыкны "уянмаганлык" белән каплайык!

Татфакны татар Гарварды дип атыйк!

• Әдәби кишәрлекләргә "буразна бозмаучылар"дан сөрдәрик, Барлыгыбызны, кемлегебезне дөньяга белдерик!

• Жырларларыбызны "сагыш", "язмыш", "ялгыш" сүзләре белән чуклайык. Китапларыбыз кишетләрдә сатылмаса, китапханәләрдә туплайык!

• Шулар "укула", дип, югарыга хисап язсын!

Нәтижәдә, премия, исем, титул бер-туктаусыз яусын!

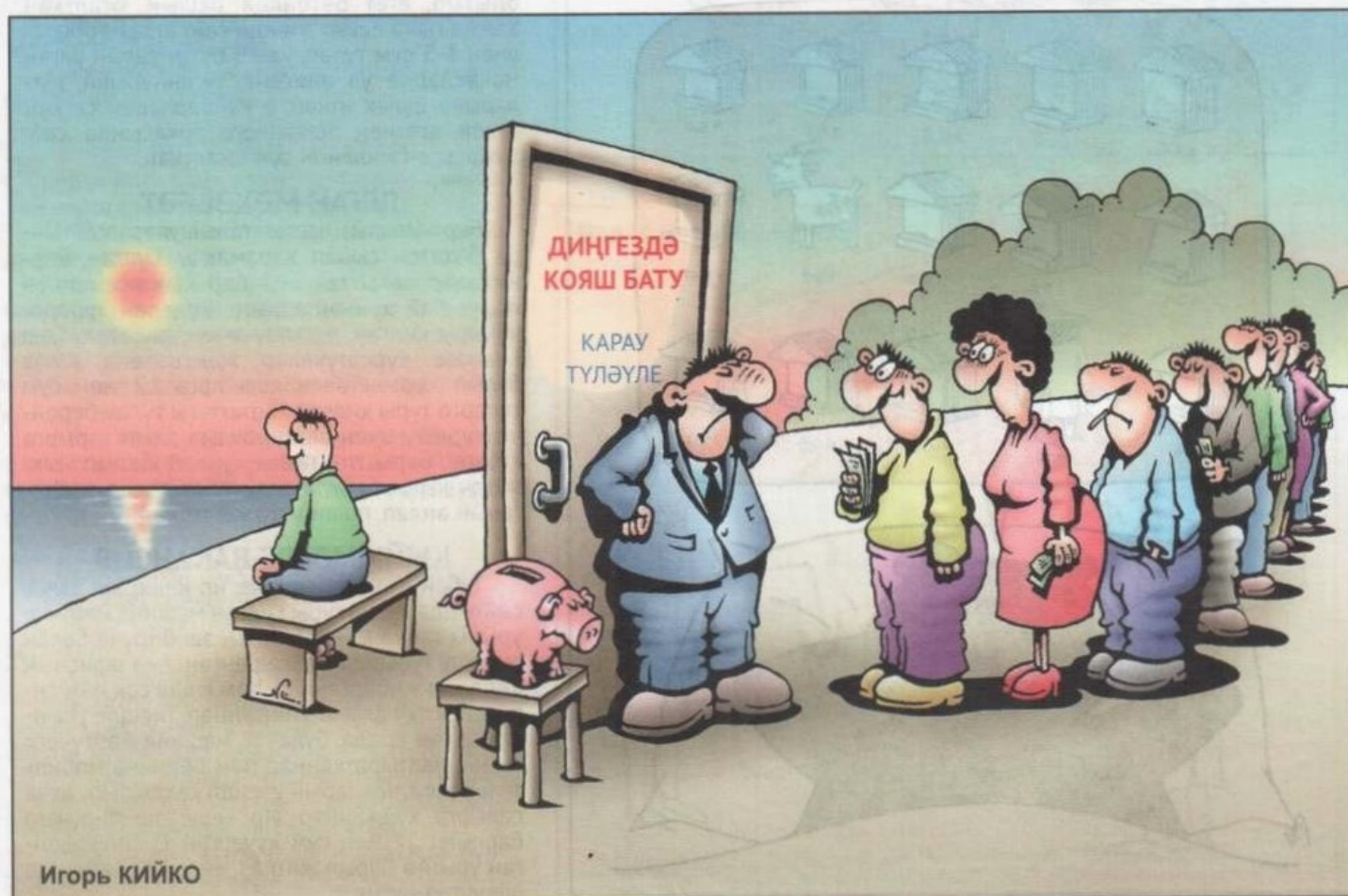
• Яуганнарны соскылы көрәк белән көрик,

300 әдип күтәрә алмаган темаларны ялгызы ачкан Гүзәл Яхинага өрик!

• Асрамадагы басмаларда калынкы роман-эпопеялар чыгарып ятыйк! Бөеклек турында хыялларыбызның чыңга ашуын татык!

• Ижәт утында дөрләп яныйк!

Гыйбрәт өчен, гөрләп, тарихка кереп калыйк!..

...
Әгәр розеткадагы тишекләр зуррак, ә бармаклар нечкарәк булса, шул чагында жүләрләр азрак булыр иде...

...
Бездә бит болай... Бер яктан карасаң – чын патриот инде менә. Ә икенче яктан ныгытып карасаң, аның йә чит илдә счёты бар, йә балалары урнашкан, йә булмаса шактый уңайлы йорты яки барысы да бергә шунда.

...
Карга биек чыршы очында утыра. Янәшәдән куян чабып үтеп бара:

– Карга, нишләп утырасың анда?

– Берни дә эшләмим.

– Мөмкинме миңа да бернәрсә эшләми утырырга?

– Әлбәттә.

Куян, тәпиләрән кушырып, куак астына кереп утырган. Яныннан төлкә үтеп бара икән. Куянын күргән дә, ашаган.

Карга: “Карале, әйтәсе калган икән куярга, бернәрсә дә эшләмәс өчен, югарыда утырырга кирәк дип...”

...
– Койка (холодец) ашыйсыңмы?

– Юк, кичә ашаган идем инде!

– Ә аш?

– Аш булса, ашыйм.

– Ярый алайса, – дигән дә хатыны, койканы микроволновкага куйган.

...
– Нинди тәртипсезлек бу? Тагын йоклап ятасыз! Беренче көннән башлап эштән азат ителәсез.

– Беренче көннән генә бит әле ул. Ә хәзер ни өчен уятасыз?

...
Барысы да пенсиягә кадәр яшәргә хыяллана. Эшләүчеләре – гомумән, пенсиягә хәтле, пенсиядәгеләре – чираттагысын көтәп...

...
Табигать кешеләрнең житешмәгән якларын төзәтергә тырыша. Суқырларның шәп ишетү сәләтен, саңгырауларның – яхшы күрү мөмкинлеген, ә башсызларга теләсе нинди темага уйлану, фикерләү сәләте бирә.

...
Ипотека аласың килсә, хезмәт хакың аз булып чыга! Ә балаларга түләүләр рәсмиләштерергә теләсәң, керемне артык!

БЕР ФИКЕРГӘ – ИКЕ КАРАШ

Рашат Низами: Безне битлекләделәр дә – хәзер инде кешеләрнең чын йөзө югалып бара бугай.

Алмаз Хәмзин: Әмма хакимиятнең чын йөзө һаман саен ныграк ачыла бара...

Р.Н.: Әгәр РФ президентына бәя бирергә теләүчеләр табыла икән, алар аны артык агартырга да, артык каралтырга да тиеш түгелләр...

А.Х.: Аныкын бәяләп тормасаң да билгеле бит инде...

Р.Н.: Карьераң булмаса, "Кар ера" алмыйсың!

А.Н.: Юһле максатың булмаса, «мәк сат»арсың!..

Р.Н.: Күрөп исем китте – бокста... атлеттан да "котлет" ясаучылар бар икән бит!

А.Х.: Ә сәясәттә тагын да көчлерәк ысул бар – гади халыктан хәерче ясау.

Р.Н.: Әгәр дә чалбарның кесәсе булмаса, ул су-кыр бер тиенгә дә ярамас иде.

А.Х.: Төймәсе булмаса, диген...

Р.Н.: Себер карын күрмәгән африканнар Россия дигән илне аңлый алырлар микән?

А.Х.: Алар әле карсыз да аны аңламыйлар.

Р.Н.: Язмыш... дип аклану бигүк дөрөс түгелдер, асылда Кеше үзен-үзе "ясыи"...

А.Х.: Бигүк ясап бетереп булмый шул әле, кома-чаулаучылар күп...

Р.Н.: Кайсыдыр районда бер әтәч алтын йомырка салган, дип сөйлиләр. Дөрөс микән бу?

А.Х.: Минем дә ишеткән бар. Кайсыдыр глава-ның маләе турында сүз барадыр...

Р.Н.: Дошманыңа аткан таш, бумеранг булып, үзгә әйләнеп кайтасылар бер дә ерак йөрми.

А.Х.: Әйе шул. Миндә күп алар.

Р.Н.: Зур акылга ия кешегә, аның белән идарә итү өчен, тагын да зуррак акыл кирәк!

А.Х.: Бу фикерең өчен рәхмәт сиңа, Рашат!

Р.Н.: Минемчә, маймыл кешедән килеп чыккан. Тәмәке тарту, арагы эчү кебек зарарлы гамәлләрдән читләшү өчен, алар йә урманга, йә Африкага качып беткәннәр...

А.Х.: Маймыл акыллары бар үзгәдә, Рашат дус, ләкин үзгә шунда бер дә качмыйсың...

Р.Н.: Сәрхушнең сүзләреннән дә исерек фәл-сәфә аңкый.

А.Х.: Моңысына җавап бирмәү кулаерак бу-лыр... Үпкәләмә!..

Рәстәм ЗАРИПОВ

Яшиләр гел бергә, күзгә-күз, йөзгә-йөз,
Алар гүя игез, үлчәмнәре тигез.
Тайпылыш юк уңга, тайпылыш юк сулга,
Еллар уза, алар шул халәткә түзә...
Ничек шулай мөмкин? Ярый, серне чишәм,
Бу язмышка дучар идән белән түшәм...

Бездә һәр тармакны чуртан сөйри,
Тырышы аккошы, кысласы...
Омтылабыз якты киләчәккә, –
Алга китеп булмый, кыскасы...

Василий АЛЕКСАНДРОВ

Виктор ФЁДОРОВ

ЧАЯН ШИФАХАНӘСЕ

Максим СМАГИН

Сергей ЕРМИЛОВ

Алмаз ХӘМЗИН

АПТЫРАМА!..

Галиулла абзый капка төбөндә...
Йөри нидер уйлап, тыз да быз.

Әйтә:

– Олигархларны талаганнар!
Жавабымда димен аңа болай дип:
– Аптырама, тыныч йоклыйбыз!

Нәсимәттинен дә йөзе борчулы...
Пугачёва киткән – нишлибез?

Әйтә:

– Галкинын да калдырмаган ич!..
Жавабымда димен аңа болай дип:
– Бетерешмә, тыныч йоклыйбыз!

Зәйнәп апа көн-төн гел бакчада,
Без дә төнлә бакча казыйбыз...

Әйтә:

– Кирәк, ди, ашарга бәрәңге!
Жавабымда димен аңа болай дип:
– Яшәсен маймыллар сыебыз.

Зиннәт бабай бүлнис юлын таптый,
Пенсиясе аз, йөри тешсез.

Әйтә:

– Аңкау сызлый теш булмагач.
Жавабымда димен аңа болай дип:
– Чыда, Жәннәттә күрешербез!

ИСКИТКЕЧ МЕТРЛАР

Коми Республикасының Княжпогот районында шәхси йортларның берсендә яшәүче бер ханым үзе белән килешүдән туйган. Бөтен эш шунда: аның йорты документларда бер бүлмәле фатир буларак күрсәтелгән. Димәк, ул биш катлы йортларда яшәүчеләр кебек үк хокуклары һәм бурычлары булган. Аңа, мәсәлән, йортның фасадын буяу өчен, бердәнбер милекче булуга карамастан, идарәче компанияне сайларга, йортта яшәүчеләрнең гомуми жыелышын үткәрергә һәм беркетмәләр язарга туры килгән. Ахыр чиктә, бюрократик волокита аны торак статусын үзгәрттер өчен, судка мөрәжәгать итәргә мәжбүр иткән.

ЯЛГАН ГАРАНТИЯЛӘР

Санкт-Петербуртта яшәүче берәү эзотерик оешмадан «ялган саклау булдырган» өчен суд аркылы зур сумма ала алган. Ир психологка мөрәжәгать иткән, әңгәмә барышында аның оккульт фәннәр белән шөгыльләнүе һәм аның проблемаларында психологиянең көчсез икәнлеген ачыкланган. Бөтен бала-казаларны бетерү өчен 5 миллион сумга «саклагыч гөмбәз» сатып алырга кирәк булган, һәм пациент моны эшләгән. Оккультист, караклык турында эш күзгәткәнчә, ул тылсымлы гамәлләр көткән. Шунысы гадәп, ул түләнгән миллионнарны гына түгел, «алдакчы»дан аның акчасыннан файдаланган өчен 799 мең сум акча түләттерә алган.

МАХСУС САКЧЫЛЫК

Ерак Көнчыгыш буенча Урман хужалыгы департаментының баш дәүләт инспекторы законсыз рәвештә урман кискән. Урман яклаучылар кулыннан Завитин урманчылыгындагы карагачлы участоклар зыян күргән. Табылган материалдан инспектор киң колачлы төзелеш эшләрен жәелдергән: үзенең заимкасында күпер төзегән, ике йорт, гараж, мунча һәм сарайлар төзегән. Кисү урынында полицейскийлар канауга ташланган «аеруча саклана торган территория» билгесен тапканнар. Табигатькә килгән зыян ярты миллион сумга якын бәяләнгән.

ШИФАЛЫ СҮГЕНҮ

Немец психологлары, ниһаять, рус кешесенең сүгенү сүзләрен куллану шифалы көчкә ия булуын белгәннәрен ачыклаганнар. Экспериментлар барышында сүгенүчеләрнең авырту хисе кимүен, өстәвенә, допинг кебек сүгенүнең көчәюен исбатлауга ирешкәннәр. Конкрет сүзләр юк, барысы да индивидуаль рәвештә. Әмма иң нәтижелесе булып үзеннән-үзе килеп чыккан сүзләр санала. Дөрес, бер нюанс бар. Гадәти тормышта аны сирәк кулланучыларда гына нәтижәсе яхшы, калган очракларда шифалы сүгенүләр ияләшүгә генә китерә.

Вячеслав ШИЛОВ

Виктор ФЁДОРОВ

Валентин ДРУЖИНИН

Телефон шалтырады. Людмила трубканы алды. Та-ныш бұлмаган ир-ат тавышы хәбәр итте:

– Ирегең жәяүле кеше-не бәреп киткән. Светофор янында, «зебра»да. Инспек-торлар артыннан куып көчкә туктатканнар. Жиде елга кадәр утырачак. Әгәр эш судка барып житсә. Ләкин хәлне әле үзгәртәргә мөмкинлек бар...

– Ничек? – дип гажәпләнде Людмила.

– Мин ярдәм итә алам. Барлыгы илле мең сумга төшәчәк. Инспекторлар белән сөйләшәп куйдым инде. Алар каршы түгел. Хәзер мин сезгә барысын да аңлатачакмын...

– Мөмкин булса, аңлатыгыз инде, – диде Людмила еламсырап. – Ничек...

– Ничек акчаны миңа тапшырыгамыз? – дип шатланды трубкадагы тавыш.

– Юк. Аңлатыгыз, ничек минем иремнең кеше бәрдерүе мөмкин, аның машинасы да юк бит?!

– Анысын белмим... – диде югалып калган ир. – Бәлки, дусларының берәрсә йөрергә биреп торгандыр? Үз маши-насын.

– Аңа йөрәп торырга?! – дип, тагын бер кат гажәпләнде Людмила. – Аның дусларынан берәү дә аңа ышанып шешә тотып торырга да бирә алмый! Ә сез машина, дисез...

– Машинасы бармы, юкмы – аерма юк. Бәрдергән – димәк, утырачак! Күрәм, аңа ярдәм итәргә теләмисез.

– Күрәсез икән – бик шәп. Ә ул – юк! Аның күзләре – минус егерме. Ул машина йөртә дә белми. Аның правасы да юк.

Виктор ВЕСЕЛОВ

Шалтырау

– Димәк, мин ялгыш-канмын...

– Менә бит, бөтенесе дә ачыкланды! – дип шат-ланды Людмила.

Ир кеше дә шатланды:

– Нинди жиде ел ди ул?! Унга утырачак! Йә ун-бишкә! Сукыр һәм права-

сыз булуы житмәгән, өстәвенә, йөртә дә белми! Сез ире-гезне бөтенләй яратмыйсыз бугай!

– Нигә яратмыйм? Нигә алай дип уйлыйсыз?

– Нигәме? Акча жаллһисез! Ниндидер илле мең бит. Ә мин чын күңелемнән сезгә ярдәм итәргә теләгән идем...

– Минем өчен зур акча бу!

– Көлдәргәме? Кайда да булса эшлһисездер бит?

– Әлбәттә.

– Илле мең дә жһя алмаслык хезмәт хакын кайда түлиләр икән?

– Кайда дип... Полициядә. Шунда эшлим. Өлкән тикшерүче булып. Алдап акча алучылар, жуликлар белән шөгһильләнем. Ә сез, әйтергә кирәк, өй телефоныгыздан шалтыратып зур ялгыш ясадыгыз. Сөйләшүебезне мин язып алдым. Адресыгызны да ачыкладым. Кәкре тыкрык, 5 нче йорт, 12 нче фатир. Василий Иванович! Әйдәгез, хәзер мин сезгә киләм, һәм сез бәйнә-бәйнә минем иремә ничек ярдәм итәргә теләгәнегезне сөйләрсез...

– Юк-юк!!! Мин үзем киләм. Адресыгызны әйтегез. Сөөкле полициямә ярдәм йөзеннән үз теләгем белән ак-чалата бүләк ясарга телһм...

– Бик яхшы! Килегез! Дәүләт хезмәтендәге кешегә иршәт бирү итеп теркәп куярбыз...

ҮТКӘННӘРГӘ КАРЫЙК КАЕРЫЛЫП

И. БОБРОВИЦКИЙ

И. ХАНТЕМИРОВ

– Автографлар жыясызмы?
– Юк, гариза әзерлим!

В. ИГНАТЬЕВ

– Сүзе булмасын өчен, докладчыга
алты сәгать бирергә дигән тәкъдим бар!

И. ХАНТЕМИРОВ

– Иптәш управдом, түшәмнән ага бит!
– Тынычланыгыз! Авария комиссиясе сезнең шика-
ятегезне тикшерәчәк!

Б. СТАРЧИКОВ

– Кем син? Фамилияң ничек?
Туган елың?

В. ИГНАТЬЕВ

– Тәнкыйтьләгез, иптәшләр!
Тәнкыйть БЕЗГӘ СЕЗНЕҢ житеш-
сезлекләрегезне төзәтергә яр-
дәм итә.

Ә МЕНӘ ТАГЫН БЕР МӘЗӘК

Хәзерге заман ирләре әллә ничегрәк?.. Шундыйларның берсе телефоны аша хатыныннан ниндиерәк алма аласын сорап тора. Чын ир бит инде беркемнән дә нинди алма сайлыйсын сорап тормаячак. Үзенә кайсы-сы ошый шуны ала да вәссәлам. Хәтта ул бәрәңге булса да.

Рус теле өйрәнү өчен бик авыр, кайбер республикаларның мәктәп укучылары 100 балл жыйсалар да, июньда рус теленнән, сентябрьдә Мәскәү югары уку йортларына килгәч, инде язу яки укыганда "чыктым аркылы күпер" диэбрәк сөйләшәләр...

Хәзерге заман фермеры булу айбәт: соя утыртсаң маен да, итен дә, колбасасын да сосискасын да, тавык итеннән ясалган котлетларын да, сөтен дә, шоколадың да, конфетың да, пилмәнән дә, сырын да аласың. Барысын да бер кырдан.

Кая ул чапкан жирдән атны туктату... Мегаполисларда шундый хатыннар бар – рульне йомшак кына борып алалар да, йөзәрләгән автомобильләрне туктаталар хәтта.

– Алло! Бу салым оешмасымы? Ни өчен миңа жир өчен алагаям салым чутлагансыз?

– Жир сүзе зур хәрәфтән язылганмы әллә кечкенәдәнме?

Түрәләрең илебездә чыга торган машиналарга күчереп утырту идеясенә хәзер чын мөмкинчелек туды.

Белмим, пирожкилар нәрсә белән пешкән булгандыр, әмма Кызыл Калфак белән бүре бер-берсе белән бик яхшы аңлашканнар.

– Сезнең клиникада түләүле хезмәт күрсәтәләрме?

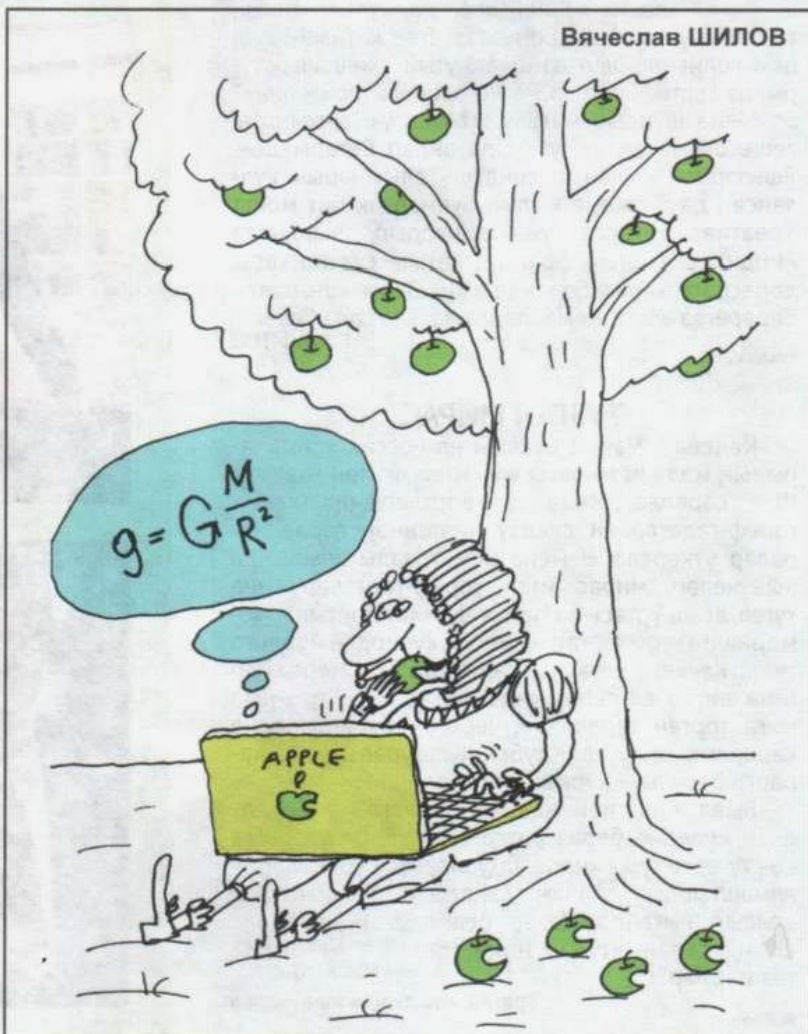
– Әйе. Давалыйбыз бушлай, терелтәбез акчага.

- Чибәркәй, сезне озатырга мөмкинме?
- ЗАГСка кадәр генә.
- Юк, бу бик ерак.

Максим СМАГИН

Вячеслав ШИЛОВ

БАТКАКЛЫК

Хөрмәтле Чаян! Безнең телебез – рус һәм татарныкы чамадан тыш нык инглиздер-чурттыр телләр белән бик нык чүпләнгән һәм буталган хәзер. Ә менә аның төрле элемент кулланышындагы чагылышы ушны алырлык. Хәзер шуның мисалларын, кыскача рәвештә күзаллау өчен, кайбер өзеңләре китерәм.

“Татарстанның Минмолы инвайтит бишенче яшь креаторларының митинг-поинтын. Бу вакыйга “Безнең заман” коллавында фест буларак үткәрелә. Ивентның программасы: семинар-тренинг, ворк-шоп арт-индустрия гурусыннан, эшлекле һәм мәдәниятле кейслар, экспертлар белән тәҗрибә уртаклашу. Бонуслар: free катнашу, фуд һәм коливинг, шәп вайб, апнудый скиллалар турында сертификатлар. Регистрацияга терим линк”.

Менә шундый мәгълүмат, бик үк “ычкынган” кеше булмасам да, үзем дә аңлап бетермәдем. Яшьләргә кыланып сөйләшү алымнарын куллансаң да тәржемә кылып булмагач бит моны. Креатив булырга уйлаганнардыр, чынлыкта ниндидер кыргыз француз катыш сүз боткасы, дөресрәге, хәрәф боламыгы килеп чыккан. Бәлки берәрегез әлегә җөмлэләргә мәгъна сала белер...

Г. ВАХИТОВ

ТУБАН КАМА

ТУЗГАН МИРАС

Кадрлар “Чаян”! Быелгы ел Россия халыкларының мәдәни мирасы елы итеп игълан ителгән. Шуңа сәбәпле, Мәдәният йортларында халык гореф-гадәтләрен саклау ниятеннән төрле чаралар үткәрелә. Ә менә без, Уразлы авылында яшәүчеләр, мирас итеп гореф-гадәтләр генә түгел, авыл уртасына һәм мәдәният йортына, мемориалга илтә торган җимерек күпердән йөрергә тиеш. Кечкенә елга аша салынган бу күпергә бер генә дистә ел түгел инде. Аның инде тотынып чыга торган терәкләре, черегән бүрәнәләренә карарлык та түгел. Клубка культуралы чара карарга бару да – куркыныч гамәл.

Быел Жиңу көнендә мемориалга чәчәк салу өчен күперне берәз рәткә кертү өчен үзезегезгә көч түгәргә туры килде. Такталарын, бүрәнәләрен алмаштырдык. Аллам сакласын, йә берәрсе егылып имгәнәр. Хәзер без кайчан күперләр елын игълан итүләрен көтәбез, бәлки шунда төзәтәрләр?!

Уразлы авылында яшәүчеләр

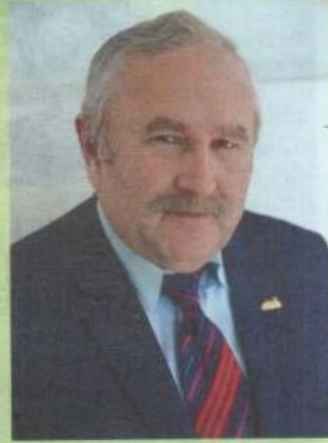
ЯШЕЛ ҮЗӘН

РӨСТӘМ ГАЛИУЛЛИНГА

(баш редактор)

Рөстәмдә бар галилек,
Рөстәмдә күп гадилек,
Рөстәмдәге нык булганлык –
Әдәбиятны зурларлык!

ВАКЫЙФ НУРИЕВКӘ

(урынбасар)

Вакыйф Нуриев журналда
Ун еллапмы утырды?..
Проза язудан тукталып,
Жыр язарга тотынды.

РАФИС КОРБАҢГА

(проза мөхәррире)

Рафис Корбан әйтсә әйтә,
Чыдап кына торыгыз!
Язган-баскан әсәрләрен
Рәхәтләнеп укыгыз!

КАМИЛ КӘРИМОВКА

(прозаик)

Камил Кәрим көне-төне
Яза калын романнар.
Ул язганча бара төсле
Бу хәзерге заманнар...

ФӘНИЛ ГЫЙЛӘЖЕВКА

(шигърият бүлеге)

Остарды егет язарга,
Шаяртырга өйрәнде.
Хәзер инде яза-яза
Сатирикка әйләнде.

ЛИЛИЯГӘ

(редактор-корректор)

Чәчәк кенә түгел шул ул,
Аның исеме шундый!
Жисеме асыл, үзе – гөл,
Эше журналда шаулый!

ЛАНДЫШКА

(жаваплы сәркатип)

Ландыш булып, бүлмә бизәп,
Вазаларда гына торса да
Ярый бит инде югыйсә.
Ә ул җавап тота, әгәр
берәрсеннән
начар фикерләр килсә...

ЭЛЕОНОРАГА

(журнал туплаучы)

Элеонора, Элеонора –
“Казан утлары” нуры!
Журналыбыз битләренәң
Яктысы, моңы, жыры!

ГӨЛИЯГӘ

(офис-менеджер)

Эзләп йөрөп арып бетсәң,
Тапмасаң Гөлияне,
Шақы шунда бер белмәгән
Төрле-төрле бүлмәне.
Документка чумган булып
Ул – матур кыз, күр әле!

ЛӘЙСӘНГӘ

(сайт мөхәррире)

Аның эше бик та тыгыз –
Гел тутыруда сайт.
Юк-бар белән борчымагыз,
Китә-бара – офсайт.

АЛИНӘГӘ

(иҗтимагый челтәр)

Халык белән элемтәле
Челтәр корган Алина.
Сихри сүзләр ятымәсендә
Журнал даны беленә...

НАИЛГӘ

(машина йөртүче)

Көн дә дими, төн дә дими,
Чаба Наил ил буйлап.
Милләткә ул рух тарата
Туган тел хәлен уйлап.

Журналның юбилее уңаеннан эпиграммаларны Алмаз ХӘМЗИН әзерләде.

Туган телем - дарья...

Рашат НИЗАМИ

Туган телебез – дарья дигән бик зур байлыгыбыз, үлемсез хазинабез бар безнең! Моңың шулай икәнлеген тарихи фактлар, эзләнүләр белән бик ансат һәм төплә итеп раслап була.

Мисаллар кирәкме? Рәхим итегез...

Гадәттә, бөек ачыш – шахматны һиндстанда уйлап тапканнар, дип әйтелә. Пүчтәк! Борынгы дәүләтебезнең атаклы бер патшасы Фирзә атлы булган. Менә шуның хөрмәтенә – шахмат тактасындагы иң көчле фигураны ферзь дип атаганнар. Безнең бик популяр композитор һәм җырчыбыз Фирзәр Мортазин үз исеменәң ерак га-сырлар төпкеленнән килеп чыгышын белсә, үзенәң концертларында әнә шул хакта сөйләп, тамашачыны төмәм үч төбәндә биетер иде, валлаһи!..

Якташым, күренекле галим Әбрар ага Кәримуллин төрки-татар кавемнәре атаклы бозлык чорында Камчаткадан Америка кыйтгасына күченеп утырганнар дигән фәнни гипотезаны алга сөрдә. Индеец-аборигеннарның бүгенге сөйләм теле әнә шуны раслый дип ачыш ясады.

Бу җәһәттән, җәмәгать, мин үзем дә бер деталь өсти алам, валлаһидыр. АКШта Оклахома дигән штат бар бит әле. Моңың килеп чыгуы, шулай аталышы бик гади: кайчандыр бу төбәктә нәкъ менә Әкһлимә дигән патшабикә идарә иткән. Европалардан килгән баскынчылар аннары үзләренәң тел-ләгәте ягына аударып, аны Оклахома (Әкһлимә ханым) дип йөртә башлаганнар. Ә инде "Камчатка" атамасының Камчат бүрек дигәннән алынуын сөйләп-аңлатып тору кирәк микән?

Инде бутирәләрне урыйбыз икән, "Татар бугазы" дигән исемгә дә тукталмыйча ярамас. Ни өчен япун, монгол яисә башкорт бугазы түгел? То-то! Нәкъ менә безнең борынгы бабаларыбыз әлегә бугазны озақ дәверләр үз кулында тотканнар.

Бервакыт, совет чорында, шагыйрь дустаныбыз Разил Вәлиев шалтыратта:

– Мин Кабулда хәзер. Минә әйбәт кабул ителәр...

Бактың исә СССРның ул чактагы вәкалатле илчесе, Татарстан "обкомы"ның элекке беренче секретаре Фикрәт Табиев хозурына килеп төшкән икән бу. Шулай булгач, Кабул сүзенәң каян килеп чыгышы хакында бәхәсләшеп тә торасы юк.

Берчакны шулай минем күз алдымда ике язучы дусларым бәхәсләшә-тарткалаша башладылар. Мәхмүт Хәсанов белән Альберт Хәсанов инде (хәзер мәрхүмнәр). Халхин-Гол сугышына барып төртелде болар. Ягъни Монголиядәге

Хәсан Күле бабамныкы, минекә! – диләр. "Юк, минекә!" – дип, төмәм чәкәләшә болар, менәтерә...

Инде һиндстанга барып егылык. Анда Әхмәтабад дигән кала бар. Шәһәргә бу исем минем хөрмәткә кушылган, дип әй өзгәләнер иде шагыйрәбез Әхмәт Рәшит.

Шәхсан, мин үзем дә "Рашат Мияссарович" дип эндәшсәләр, кайчакны – әтиңәң исеме Мисыр (мэссер) сүзеннән килеп чыкмады микән дип уйлана калам...

Россиягә хезмәт кылган тарихи исемнәрнең байтагы – безнеке. Әйтик, адмирал Нахимов – Нәгыйм улыннан алынган. Суворовның сувар нәселеннән булуы да мәгълүм ич, кардәшләрем. Кулына мылтык тотып Альп (тагың безнеке – Алып сүзеннән!) тауларын кичкәндә Суворовның үзенәң солдатларына: "Бу – безнең соңгы шанс! (ышаныч) дип әйтүе дә тарихта теркәлеп калган.

Ну, бу татарны! Жир шарының байтак кыйтгаларын тетрәткән, исем-жисемнәрне ташка уйган!

Яңа исемнәр, атамаларны шәрехләүдә эшне туктатмасак иде... Безнең туган телебез чышмәдәй челтери, карурмандай шаулыи, болын чәкәләре дә телебездә тирбәлә. Иншалла, алга таба да шулай булыр һәм булачактыр. Урысның "Ур-ра!" сүзе белән сүземне төгәллим. Онытып бетермик: "Ур-ра!" сүзе дә татарның "Ура!" – ягъни урап ал дигән өндәмәсеннән алынган.

ТАТ
МЕДИА

«БӘКЕР»
ШИФАХАНӘСЕНӘ
ИКЕ КЕШЕЛЕК
ЮЛЛАМА

«ТАТМЕДИА»
 ГАЗЕТА-ЖУРНАЛЛАРЫНА
 ЯЗЫЛГАН ӨЧЕН ТЕЛЕВИЗОР,
 ЭЛЕКТР ИТТАРТКЫЧ, РОБОТ-ПЫЛЕСОС
 ҺӘМ БАШКА БҮЛӘКЛӘР ӨТ

1 языл **2** жибер **3** Өт

Акциянең срогы 2022 елның 16 маеннан 2022 елның 20 сентябренә кадәр. Заявкалар 2022 елның 15 августына кадәр кабул ителә. Оештыручы «ТАТМЕДИА» АҖ, Реклама 16+.

Товарлар рәсемдә тәкъдим ителгәннән аерылырга мөмкин.

САТИРА ҺӘМ ЮМОР ЖУРНАЛЫ

1923 елдан чыга.

№ 6 (1919) июнь 2022

Баш редактор:
Р. И. ХӘЛИЛУЛЛОВ
Баш рәссам: А. АЛЕШИН

Баш редактор урынбасары: Г. ЗАМАЛДЫНОВА

Үсеш бүлгәсе: П. СТАРОВЕРОВ

Редакторлар: Р. АБЗАЛОВ,

Л. САФИУЛЛИНА, А. ХӘМЗИН

Сайт редакторы: Л. ӘХМӘТОВА

Корреспондент: Г. СӨНГӘТУЛЛИНА

Дизайнер: Л. ФӘЛӘХОВА

Учредителе һәм нәшер итүчесе
«ТАТМЕДИА»
акционерлык җәмгыяте.

420047, Казан шәһәре,
Академическая урамы, 2
Матбугат һәм массакүләм
коммуникацияләре агентлыгы
ярдәмендә оештырылган.

Журнал

Роскомнадзор идарәсендә теркәлдә.

Төркөлү саны һәм вакыты:

П/И № ФС77-44364, 23 март, 2011 ел.

«Журналга «Почта России» каталогы,
йә <https://podpiska.pochta.ru> онлайн аша
языла алалар.

Язылу индекслары:

РТ – П2438 (тат), П2440 (рус);

РФ – П7088 (тат), П7087 (рус).

Редакция материалларны авторларның
ризалыгынан башка редакцияләү-төзәтү
хокукына ия.

«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Идел-Пресс»
типографиясендә басылды.

Басылып чыгу: 01.06.2022 ел.

Тираж – 2684 Заказ О-1517

Редакциянең адресы: 420066,
Казан, Декабристлар ур., 2.

Белешмаләр өчен телефоннар:
(843) 222-06-00, 222-05-54.

E-mail: chayan@bk.ru

Сайт: chayan-journal.ru

Баясе ирәкле

16+

Ринат АБЗАЛОВ төзедө

Дан тавына сез менгәч — еламагыз, без көлгәч

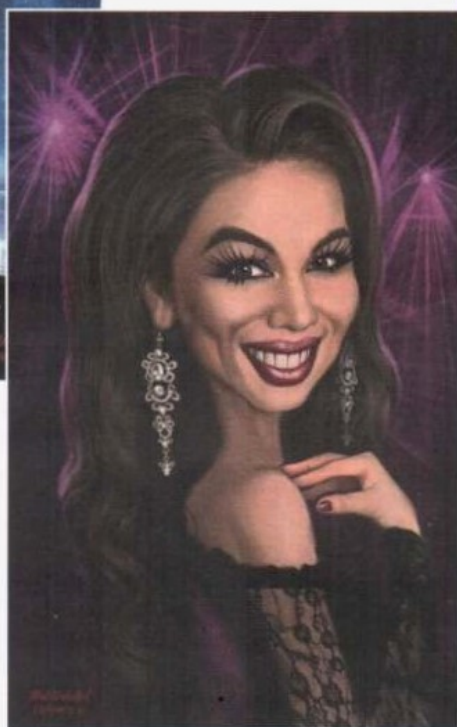
Рәссам **Наил ГАЛИМОВ**ның исеме республикада гына түгел, аннан еракта да билгеле. Талантлы рәссам, график һәм реставратор буларак та беләләр аны. Ә менә Наилнең оригиналь шарж остасы булуын кайберәүләр белмидер дә. Татар эстрадасы артистларының шаян портретларыннан торган бүгенге сәхифәбезне күрү, укучыларыбыз моңа үзләре дә инаныр.

САЛАВАТ

ЭЛВИН ГРЕЙ

Гүзәл УРАЗОВА

Айдар ГАЛИМОВ

